

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1801

av Solveig Zander (C)

Tillgång till grundläggande geografisk information
(geodata)

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda vilka geodata som bör göras tillgängliga utan kostnad, utöver det som föreskrivs i Inspiredirektivets artikel 14, och även om att utreda nyttoeffekterna av fria geodata för att öka tillgången till och nyttan av geodata i samhället.

Motivering

Geografisk information (geodata) används idag överallt i samhället och utgör en viktig grund i ett modernt samhälles it-infrastruktur, och är en viktig del av ett förverkligande av den digitala agendan. Den grundläggande geodata som byggs upp av kommuner och olika statliga myndigheter består bl.a. av kartor, fastighetsuppgifter, adresser, ortnamn, bergrundsinformation, höjdinformation, flygbilder, statistik, vägnät m.m. Geodata används av många i samhället, men bör användas ännu mer där lägesbunden information är av vikt eller intresse, t.ex. inom följande områden.

- Näringsliv: miljö- och byggsektorn samt teknik- och infrastrukturkonsulter
- Myndigheter: underlag till beslut såsom naturreservatsskötsel och fastighetsbildning
- Kommuner: hemtjänst, snöröjning, översikts- & detaljplanering (PBL), parkförvaltning
- Samhällsskydd: räddningstjänst, polis och ambulans
- Allmänheten: via tjänster på nätet t.ex. Hitta och Eniro, gps:er, jaktlagsplanering

Bristande tillgång på geodata är i dag ett starkt hinder för en ökad användning.

Tillgången till grundläggande ”fria geodata” är därför en strategisk framtidsfråga för det svenska it-samhället och av stor vikt för klimatanpassningsarbetet och bidrar till en väl fungerande samhällsstruktur.

Geodatata måste användas för att kunna förbättras och vidareutvecklas. Företag, organisationer och medborgare kan då vara med och utveckla dem, så att vi får bättre kvalitet och aktualitet på vårt gemensamma geodata. Då blir vi bättre rustade inför framtiden och kan fatta bättre och mer genomtänkta beslut i arbetet mot det uthålliga samhället. En ökad tillgänglighet går också i linje med PSI-direktivet, (Public sector information) som rör rätten att ta del av och vidareutnyttja offentlig information som produceras och samlas in av myndigheter. Syftet med PSI-direktivet är att öka tillväxten och konkurrenskraften inom näringslivet, främst informationsindustrin. Även tillhandahållandet eller tillgängligheten till geodata behöver göras enklare och enhetligare för att ge bättre förutsättningar för användarna.

Geodata upplevs som mycket dyrt av användarna, men kostar egentligen lite för samhället som helhet att ta fram och underhålla. Som en jämförelse upplevs vägnätet i Sverige vara gratis att använda för bilister och andra trafikanter, men det kostar mycket för samhället att bygga och underhålla. Dagens finansieringsmodell för geodata innebär att det läggs ner mycket tid och stora kostnader på administration av avtals- och licenstecknande. Som en konsekvens av licenshanteringen följer en stor men dold kostnad i en omfattande administration och hantering av geodata. Den svenska geodatasamverkan underlättar tillgången på data genom en enhetlig licensmodell för olika grupper av offentliga användare. Även om geodatasamverkan förenklar administrationen kring avtal högst väsentligt så kvarstår faktum att data upplevs som dyrt och att det finns stora dolda kostnader i administration och hantering av data vilket leder till drastiskt minskad tillgänglighet.

Initiativ har startats/påbörjats för att utreda möjligheterna och effekter av fria geodata, där bland annat Lantmäteriet och SKL med Sveriges kommuner samarbetar. Några myndigheter och kommuner har redan släppt vissa geodata fria, och våra nordiska grannländer har kommit långt med att släppa geodata fritt.

Sammanfattningsvis så hämmas i dag en effektiv användning av geodata i samhället och det leder till att befintlig information inte nyttjas i företag, myndigheter och kommuner i den utsträckning som krävs. Ärenden som handläggs i olika organisationer riskerar

därmed att baseras på felaktig/bristfällig information med resultat att enskilda kan bli lidande, samt att utvecklingen mot ett uthålligt samhälle motverkas. Med dagens brist på tillgänglighet försvåras möjligheten för nya innovativa geodatatjänster avsevärt och näringslivsutvecklingen hämmas inom ett område där Sverige har alla möjligheter att etablera ett omfattande tjänsteföretagande. Här har vi med andra ord en outnyttjad resurs.

Solveig Zander (C)